

FRAMTIDA STRATEGISK INRIKTNING OCH UTVÄRDERING AV VAS

Presentation för VAS-RÅDET

2012-02-23

Dag Boman, Capire Consulting AB

Syfte med översynen

- Förslag till framtida strategisk inriktning för VAS-samarbetet för att arbetet ska komma till så stor nytta som möjligt för kommunerna
- Med hänsyn till
 - Erfarenheterna av hittillsvarande verksamhet
 - Utmaningar och åtaganden som påverkar det kommunala ansvaret för VA-frågor och de berörda bolagen i Stockholmsregionen
- Genomförande
 - Diskussioner i VASK, Intervjuer med 18 personer

Verksamheten hittills

Bakgrund och motiv för VAS-rådet

Varför bildades VAS?

- Forum/mötesplats för att diskutera regionala frågor och nå alla kommuner (pådrivande Stockholm vatten)
- Miljöhandlingsprogram för Stockholms län (2005)
- Tre parallella nätverk avsågs att bildas: VAS-rådet/VASK, Dagvatten och enskilt VA

Viktigaste uppgifter för VAS-rådet/VASK

- Den storskaliga infrastrukturen
- Rapporter, lägesrapporter och beslutsunderlag

Verksamheten hittills

VAS har fungerat som det var tänkt

Styrkor

- *Efterfrågat och bra kunskapsunderlag*
- *Kanal för dialog i regionala frågor*
- *Resurseffektivt*

Förbättringsmöjlighet

- *Liten budget/Personberoende*
- *Otydlig beslutsprocess*
- *Uppföljning*

VAS är inte forum för

- *Att driva processer/frågor*
- *Mindre kommuner*
- *Dagvatten, enskilda avlopp, fysisk planering*

Utmaningar och förutsättningar

Kommunerna - några iakttagelser

Organisation av vatten- och avloppsfrågorna varierar

- Varierar stort mellan kommunerna
- VA-frågorna är i många kommuner uppdelade på flera nämnder – t ex miljö, teknik och i viss mån plan
 - (Det är ca hälften av kommunerna som har VA-chef)
- Många av de ”stora” frågorna har överlåtit (SYVAB, Käppala-förbundet, Norrvatten, Stockholm Vatten, Roslagsvatten)
- Tjänstemannasamarbete förekommer i olika delregionala nätverk
- Aktuella fokusfrågor: Tillsyn, enskilda avlopp,
- Klimatfrågor i den fysiska planeringen

Analys och förslag

Summering av utmaningar och förutsättningar

För en lekman är det svårt att få en helhetsbild och kunna värdera vad som behöver göras och hur det ska prioriteras

Beredskapen att samlas till gemensamma strategiska beslut i regionen är svag

Avstånd mellan politik och expertis

Kompetens finns, men är delad på många aktörer

Balansen mellan enskilt kommunalt och gemensamt ansvar är otydlig

Analys och förslag

Vilken framtida strategiska inriktning ska VAS-samarbetet ha?

- Är denna fråga liktydig med vad kommunerna, VA-bolagen och regionen behöver?
- VAS omfattar idag bara en del av frågeställningarna

Analys och förslag

Förväntningar på VAS-rådet

Om innehåll och genomförande

- VAS-samarbetet behöver övergå i något mer operativt
- Det regionala arbetet behöver breddas (planering, dagvatten, enskilda avlopp)
- De mindre kommunernas behov behöver tillgodoses bättre
- Strategier och framtida investeringsbehoven behöver klargöras av VAS
- Informationen från VAS behöver förbättras

Om styrning av VAS- rådet

- Tyngre kommunal medverkan behövs
- Den politiska dimensionen behöver bli tydligare
- VAS bör om möjligt få en tydligare projektorganisation
- Nödvändiga ekonomiska resurser behöver tas fram
- Mälarlänen behöver på något sätt ingå i samarbetet

Analys och förslag

Ett utvecklat samarbete behöver ett mandat från kommunerna

- Både utifrån och inifrån VAS kommer synpunkten att samverkan i VA-frågorna behöver förstärkas
- En starkare regional plattform som bildas av kommunerna behövs
- Min bedömning
 - Mandat måste komma från kommunerna
 - (även länsstyrelsen spelar en central roll)
 - En sådan beslutsberedskap finns inte idag
 - Inte heller helt tydligt vilka uppgifterna ska vara

Analys och förslag

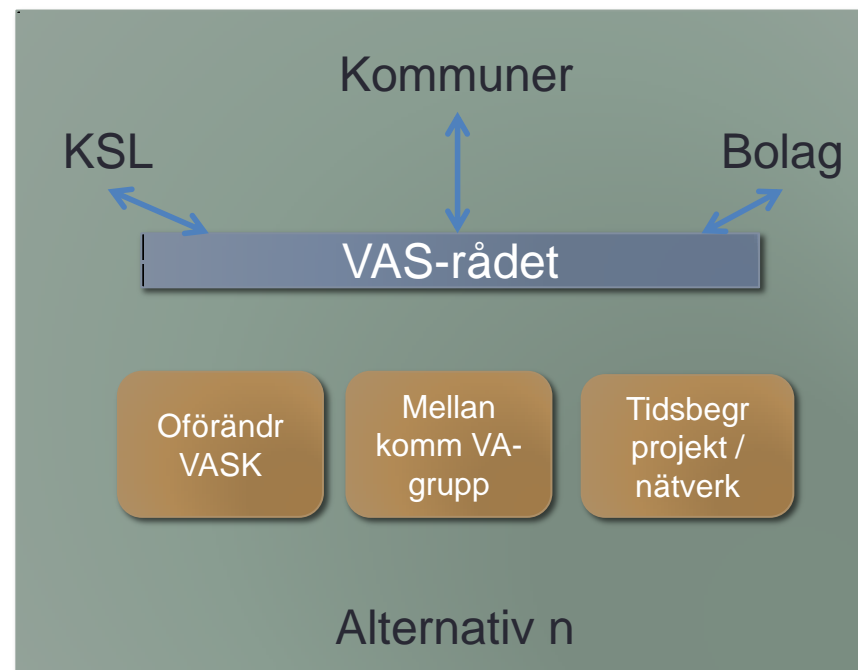
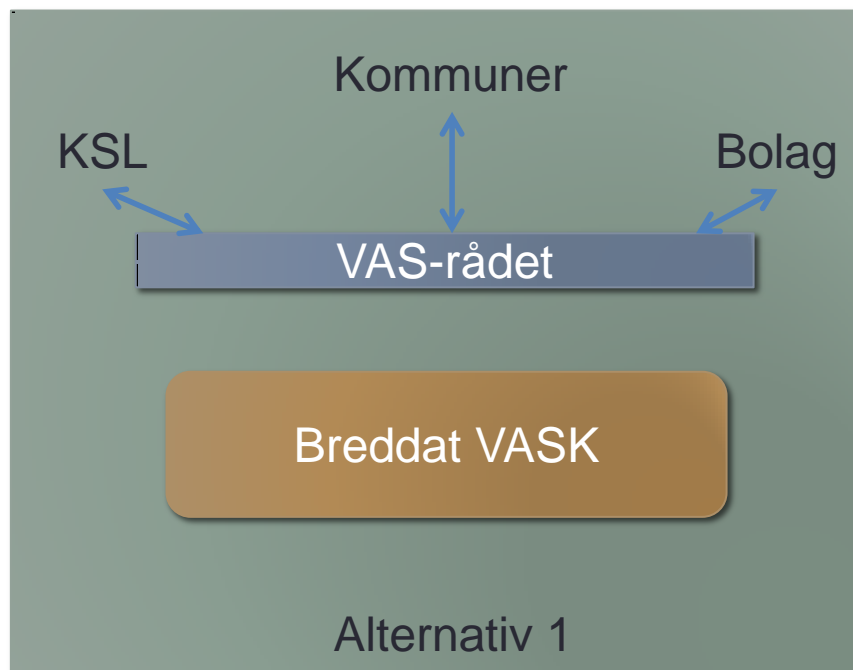
Hur kommer vi vidare?

- Grundförutsättningar
 - Kunskapshöjning
 - Det behövs en tydligare helhetsbild
 - Behoven av insatser måste bli mycket konkretare
- Arbetshypotes
 - Anslå ett par år för att ta fram en handlingsplan
 - Tidsatta åtgärder
 - Pengar
 - Ansvar
 - Uppdra detta till KSL/VAS i en något breddad krets (inkl kommuner och plansidan)
 - Politisk referensgrupp

Analys och förslag

Nyckelfrågor och handlingsalternativ för VAS-rådet

- Breddat (vattenförekomster, dagvatten, enskilda avlopp, rör, planering)– hur?
- Mer operativt – hur?
- Närmare politiken – hur?
- Organisation/styrning/resurser för en högre ambition – hur?

Utmaningar och förutsättningar

Status på länets VA

I det kortare perspektivet

- Flertalet är överens om att länet har ett bra vatten
- Kapaciteten räcker för närvarande
- Inga stora hot på kort sikt
- **Observandum**

I det längre perspektivet

- Konsekvenser av befolkningsökning och klimatförändringarna
 - Mälaren som vattentäkt
 - Rening av humus. Stora investeringar
 - Vattenledningsnätverket (kapacitet och kvalitet)
 - Recipienten